

Polazník

Noviny
obce Papradno

Ročník II.

December 2004

Podúva z chotára, srdce sa otvára.
V duši sa rozhostí nežný cit radosti.
Stromček sa lígoce... Veselé Vianoce!

Najkrajší sviatok roka

Skončilo sa leto, ba už aj jeseň,
do ďalších týždňov obavy si nesiem.
Počasie ako keď nebo plače,
nemám rád dažde, blatá, kaplače.

Keď je sucho, bielo a bez vetra,
cencúle visia na pol metra,
rybky sú hlboko pod ľadom,
keď je zamrznutá rieka,
vtáčkovia ale trpia hladom,
potrebujú pomoc od človeka.

Mierny mrázik,
slzička sa tlačí z oka.
Blíži sa najkrajší sviatok roka.
Najkrajšia pre deti chvíľa,
keď sa vydarí vianočná idyla.

Nejednému dospelému sa hlava zatočí,
všimnúť si tie rozžiarené detské oči.
Vyzdobený stromček nie je prepychom,
sledujú ho deti so zatajeným dychom.

Na vianočnom stole je dobrôt moc,
Z rádia počuť „Tichá noc, svätá noc...“

Po Vianociach je to už len kľok
a máme tu očakávaný Nový rok,

Či donesie prekvapení moc alebo málo,
uvidíme, len aby nás zdravie poslúchalo.

Miso Franák

Duchovný život

Milí čitatelia, drahí farníci

Sme pozvaní k Ježišovmu narodeniu

Predstavme si človeka, ktorý sa dlhé roky pripravuje na nejakú dôležitú udalosť, napr. športovca, ktorý chce zvíťaziť na OH. Musí podstúpiť dlhý a často veľmi náročný tréning. Vedie život plný námahy, odriekania, špeciálneho stravovania. Zúčastňuje sa pretekov, aby si zmeral sily so svojimi

súpermi. Postupne vylepšuje svoju techniku a dosahuje stále lepšie a lepšie výkony. Až nakoniec príde roky očakávaný deň. Akú radosť prežíva, keď nakoniec zvíťazí a preberá si zlatú medailu, to si môžeme domyslieť.

Stvorenie i spása sveta a človeka sú Božím dielom v Ježišovi Kristovi. Narodenie Ježiša Krista, ktoré budeme oslavovať, je počiatkom našej spásy. Nám, ktorí sme uverili v Ježiša Krista, on dáva moc stať sa Božími deťmi.

Dnes sa nám narodil Spasiteľ, Mesiáš a Pán. Svätý Ján nám v evanjeliu vysvetľuje, že bol od počiatku u Boha ako Slovo. A Boh toto Slovo, ktoré je slovom lásky - ako to Ježiš pripomína v rozhovore Nikodémovi: Boh

pokračovanie na str. 2

Slovo starostu

Budeme pokračovať v dobrých projektoch

Čas nekompromisne plynie. Rok 2004 sa blíži ku koncu. Je tu príležitosť obzrieť sa naspäť, v čom sme boli úspešní a kde sa dарило menej. Keďže je potrebné pozitívne myslieť, je treba stavať na dobrých skúsenostiach a výsledkoch.

Úspešne sa začalo budovanie 16-bytovej jednotky, čistenie stavnice, dokončenie plynofikácie, rozšírenie obecného vodovodu. Na poslednú chvíľu sa podarilo zohnať jeden milión šesťstatisíc korún z ministerstva

školy na výstavbu plynovej kotolne základnej školy.

Každá splnená úloha si vyžiadala veľa dlhodobej mravenčej práce, preto moja vďaka patrí všetkým, ktorí sa podieľali na plnení neľahkých úloh v obci. Zvlášť by som sa chcel poďakovať pracovníkom obecného úradu a členom obecného zastupiteľstva za vynaložené úsilie v rozhodovacom procese.

Veľmi ma hreje pri srdci skutočnosť, že znova oživa oblasť Podjavorníka, kde sa vyníma krásne prerobený hotel, ktorý bude daný do prevádzky v závere roka 27. decembra. Taktiež vleky sú pripravené na lyžiarsku sezónu a už je len treba dúfať, že rozprávková Perinbaba nám nadelí dostatok snehu na zimné radovánky.

RSDr. Milan Grupáč

pokračovanie zo str. 1

tak miloval svet, že dal svojho jednorodného Syna, aby nik, kto v neho uverí, nezahynul, ale mal život večný (Jn 3, 16) - v čase Vianoc posla na svet. Odveké Božie Slovo, ktoré sa stalo telom, leží v jaslách, ako ľudské dieťa, ktoré je odkázané na starostlivosť a lásku dvoch pozorných ľudí: jeho Matky Márie a pestúna Jozefa. Toto je ten, skrze ktorého Boh stvoril i vykúpil svet. Preto, keď oslavujeme Narodenie Ježiša Krista, oslavujeme počiatok jeho pozemského jestvovania, počiatok jestvovania Boha v ľudskom tele. V oslave Ježišovho narodenia oslavujeme zároveň aj počiatok všetkého. Ján nám hovorí, že skrze neho povstalo všetko, a bez neho nepovstalo nič z toho, čo povstalo. A ďalej pokračuje, že v ňom bol život, a ten život bol svetlom ľudí. Vianocami budeme predovšetkým oslavovať tento život. Je to život, ktorý nám Boh ponúka vo svojom Synovi Ježišovi Kristovi. Keď sa prichádzame pokloniť k jaslám Ježiša Krista, skláňame sa pred životom, oslavujeme Život, oslavujeme počiatok nášho života. Lebo v nikom inom niet spásy, lebo ani niet pod nebom iného mena, v ktorom by sme mali byť spasení (Sk 4, 12). V Ježišovi Kristovi je naša nádej, naša spása. No táto spása nie je len niečo, čo sa uskutoční niekedy v budúcnosti, po našej smrti, ale je to spása, ktorá je už tu a teraz prítomná. Preto nám Cirkev touto slávnosťou pripomína, že v čase Vianoc sa má Ježiš narodiť aj v našich srdciach.

Ako sa môže Ježiš narodiť v našom srdci? Toto nám znova Ján vysvetľuje, keď hovorí tým, ktorí prijali Krista, že Boh im dal moc stať sa jeho deťmi. Tým, ktorí sa nenarodili ani z krvi, ani z vôle muža, ale z Boha. A v rozhovore s Nikodémom Ježiš vysvetľuje spôsob takéhoto narodenia. Musíte sa narodiť zhora, z vody a z Ducha.

My sme sa znovuzrodili z vody a z Ducha vo sviatosti Krstu. Tak sme sa stali Božími deťmi a členmi Cirkvi. Oslava Ježišovho narodenia nám pripomína túto skutočnosť, že sme sa narodili na túto zem a v krste sme sa zrodili aj pre život večný, život v spoločenstve s Bohom, ale i život v spoločenstve Cirkvi. Ak sme už na to zabudli, mali by sme sa vrátiť späť k Ježišovi Kristovi, aby Jeho narodenie nebolo pre nás len historickou udalosťou, ktorá sa stala pred dvetisíc rokmi, ale aby sme v týchto dňoch zároveň

oslavovali aj Ježišovo narodenie v našich srdciach. K tomuto sme v čase Vianoc pozvaní.

Milí čitatelia, farníci, želim vám hlboké prežitie vianočného tajomstva narodenia Ježiša Krista, ktorý chce prebývať aj v našich srdciach, aby nám takto prejavil svoju Božskú lásku.

To vám zo srdca žela váš duchovný správca

PhDr. Peter Klech

Veľa zdravia, spokojnosti, šťastia a rodinnej pohody želáme všetkým našim obyvateľom, mladým i tým „zrelším“, nech čaro Vianoc precíti každý v blízkosti svojich najbližších. Naša vinšovačka patrí aj tým, ktorí vo sviatočných dňoch v závere roka navštívia našu obec a dúfame, že tu stravia pekné chvíle.

Prežime spolu pekne vianočné sviatky, veselého Silvestra a urobme správne kroky hneď na Nový rok!

Vaši poslanci obecného zastupiteľstva a pracovníci OÚ Papradno

O čom rokovalo obecné zastupiteľstvo

30. september

- Rozbor hospodárenia obce za prvý polrok 2004
Po krátkej diskusii a vysvetlení nejasností bol poslancami OZ rozbor hospodárenia schválený. Príjmové a výdavkové položky súhlasia s odsúhlaseným plánom pre rok 2004.

- Rozbor hospodárenia miestneho kultúrneho strediska za prvý polrok 2004 predložil jeho vedúci, jednotlivé položky súhlasia

- Lyžiarske vleky Podjavorník
Riešenie prevádzky so zainteresovanými osobami.

5. november

- Prejednanie všeobecne záväzného nariadenia obce v chove, vedení a držaní psov

- Rozdelenie kapitálových prostriedkov pre ZŠ
- Prejednanie vyradenia inventáru MŠ a obecnej knižnice
- Riešenie pracovníčky OcÚ na úseku evidencie obyvateľstva

10. november

- Prejednanie návrhu všeobecne záväzného nariadenia o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálny odpad a drobné stavené odpady na území obce
- Prejednanie nových organizačných otázok

Na prízemí OcÚ je schránka pre vaše príspevky, námety a inzerciu do Polazníka. Dúfame, že sa zaplní už do budúcich novín.

Blahoželáme

Zlaté svady

26. 8. 1954	Anna Belušíková a Alexander Hojdik
12. 10. 1954	Františka Pavlíková a Gregor Kompaník
11. 11. 1954	Filoména Zduriččíková a Izidor Zboran
29. 12. 1954	Kamila Husáriková a Jozef Černošík

Diamantová svadba

8. 10. 1944	Júlia Holienčíková a Ignác Bašo
-------------	---------------------------------

Matričné okienko

★ Víťame vás

Richard Malina	2. 10.
Kristián Gugh	18. 10.
Martina Balušíková	7. 11.

† Životnú pozemskú púť ukončili naši spoluobčania

Anna Politzerová	14. 10.
Gašpar Gáborík	15. 10.
Anna Grupáčová	19. 10.
Alojz Gáborík	22. 10.
Anna Lacková	9. 11.
Ludmila Bašová	15. 11.
Apolónia Bristenská	14. 11.
Ludovít Hariš	20. 11.
Emília Hriadeľová	21. 11.
Alžbeta Hlavenková	25. 11.
Ján Grajcarík	10. 12.
Helena Strašíková	12. 12.

Kniha

Je Štedrý večer. Rozbafujeme darčeky. Beriem do rúk knihu, ktorú som dostala od mamy. Kniha so zvláštnym názvom Knižka pre všetky slovenské deti, so zvláštnym obalom, so zvláštnym obsahom... Mama ma poočku sleduje. Asi zbadala moje rozpaky, vycítila, že kniha ma neoslovila. Prisadla si ku mne, objala ma okolo pliec, potom zobrala knihu do rúk, začala v nej listovať a povedala:

„Kniha ti napovie veľa o Slovensku, Slovákoch, o mne, o tebe. Uvidíš! Treba sa do nej len začítať a čítať pozorne, čítať nielen očami, ale aj srdcom. Pozri - čo meno, to osobnosť: Svätopluk, Gorazd, Rastislav, Štúr, Tajovský, Rúfus... Cez ich myšlienky i tvorbu obyčajných ľudí sa ocitneš vo Veľkomoravskej ríši, na Devíne, v Nitre v časoch Jánošíkových, Štúrových, v čase SNP.“

A tak ako kedysi, keď som ešte nepoznala písmenká, mi mama začala čítať O krásnom Slovensku od Jozefa Cígera Hronského. Koľko krásy a lásky ukryl spisovateľ do niekoľkých riadkov! Pred očami sa mi týčia Tatry, malebnými dolinami sa vinie Váh, hýrivými farbami hrajú výšivky i kroje slovenského ľudu, znejú úbohé tóny ľudových piesní, vonia materina dúška.

„Mama dočítala. Zatvorila knihu a pozrela na mňa. V jej očiach som videla lásku. K Slovensku i ku mne. Mamu mám veľmi rada a cez ňu som práve v tento večer precítila aj svoju lásku ku Slovensku.“

Zuzana Hikaníková

Pozdrav kúsku zeme

Sú Vianoce. Čas pokoja, radosti a hojnosti. Mám prázdniny, more voľného času, a predsa som nespokojná. Vonku je zima, ale aj túžim po slnku. Bývať tak pri mori a ležať na pláži. Aké je to nespravodlivé. Niektí má more, teplo a ešte aj Vianoce. Moja mama sa iba usmiala a povedala: „Andrejka, veď aj u nás je krásne. Ak chceš, poviem ti, ako nám Boh daroval túto zem.“

A začala rozprávať: Keď Boh stvoril svet, prichádzali k nemu všetky národy, aby im pridelil zem, kde budú žiť. Každý chcel úrodné polia, lesy plné zveriny, ryby v moriach a veľa slnka. Nie každému sa dalo hovieť, ale Boh predsa všetko spravodlivo rozdelil. Keď k nemu prišli nakoniec naši predkovia, nemal im už čo ponúknuť. Napokon povedal: „Dám vám krásny kúsok zeme, ktorý mal zostať nedotknutý. K nebu sa tam týčia vysoké bralá, v lesoch zurčia potôčky a na lúčkach voňajú storaké kvety. Striedajú sa tam všetky ročné obdobia a každé z nich má svoju krásu. A keďže som na vás zabudol, do rúk národa vkladám usilovnosť, do srdca radosť a hrdla spev úbožný.“

Počas rozprávania vidím našu dedinku učupenú pod hrebeňom Javorníkov, tmavé, temné hory i slnkom prežiarené čistinky plné sladkých jahôd. Vidím našu drevenú chalúpku hlboko v horách Javorníkov, kam chodievame oddýchnuť si, keď lúčka okolo zakvitne sneženkami, neskôr sa zmení na pestrofarebný koberec, na ktorom, keď máme šťastie, vidíme popásať sa smky. Neskôr už prevezme vládu zima a zmení kraj na bielu nevestu. Vidím aj ľudí, ktorí tu živorili a predsa šťastne žili v svornosti, priateľstve i láske a pomáhali jeden druhému A spievali. V ľahavých piesňach, ktoré sa niesli dolinami, vyspievali nádeje, radosti, bolesti i žiاله svojho života.

Vtom si uvedomím, že nielen slnečné pláže sú nádherné, ale rovnako nádherná je aj lúčka pri našej chalúpke i kraj, v ktorom žijem.

A tak si ešte večer pobalíme lyže a sánky, aby sme zajtra povinšovali šťastné a veselé kúsočku z nášho krásneho Slovenska – Malému Brusnému, ktoré stráži a ochraňuje Veľký Javorník

Andrea Michelová

V našej obci

BOLO

17. októbra

I. ročník záhradkárskej výstavy vo veľkej sále KD patril zaujímavým exponátom našich občanov z tohoročnej úrody. Spoločne s ovocím, zeleninou a kvetmi sme obdivovali aj samorasty, ktoré prezentoval Jozef Sučík.

24. októbra

Našich starších občanov obveselili deti z materskej a základnej školy, z folklórneho súboru Papradňanček a Podžiaranu a pochutnali si na dobrom guláši.

27. novembra

Ondrejovské hody vyvrcholili svätou omšou v kostole, kultúrnym programom a zábavou. V programe vystúpili aj rodáci z Papradna žijúci pri Terchovej (Janko a Marienka Janičíkovci), skupina Družba z Trenčína a náš Podžiaran. Slávnosti Ondrejovských hodov sa zúčastnili aj hostia z družobnej Karolíanky.

25. novembra a 13. decembra

mali možnosť naše ženy venovať sa výrobe adventných vencov, vianočných ikebán a svietnikov. Výrobe vianočných ikebán venovali veľkú pozornosť aj žiačky ZŠ.

19. decembra

Vianočný koncert LŠU pri ZŠ Papradno v kinosále KD

31. decembra

SILVESTER – zábavu poriada KD Papradno, vstupné 350 Sk

29. január

Pofovničky ples v KD Papradno

5. február

Fašiangová diskozábava – MAŠKÁRIÁDA

Poriada ZO SČK v estrádnej sále KD Papradno

8. februára

FAŠIANGY a pochovanie basy – masky vstup voľný.

12. február

Rodičovský ples poriada v KD Papradno ZRS pri ZŠ

13. marca

II. ročník stolnotenisového turnaja a pohár starostu Papradna

Túlať sa v zime po cestách a chodníkoch Papradnianskych dolín, zasypaných snehom, by asi nebol dobrý nápad. Ale do dvoch z nich, ktoré sa nachádzajú najbližšie k dedine, sa určite dostaneme aj v tomto čase. Pozývame vás do nich.

Križovec

Presvedčili sme sa viackrát, že chodník do **Dolného i Horného Križovca** je schodný v každom ročnom období a za každého počasia. Svedčí to o tom, že majitelia chalúp a chát sem radi a často chodia.

Do Križoveckej doliny sa dostaneme od bytoviek alebo od školy v zime prešľapaným chodníčkom, v lete cestou, ktorá nás miernym stúpaním zavedie popri Križoveckom potoku do Dolného Križovca. Z pôvodných chalúp sa tu zachovala len jedna. Opravená, bez moderných zásahov, oplatí sa ju pozrieť. Ďalšia, pôvodná kamenná

chalupa je napoly spadnutá, vedľa nej vyrástla nová chata a okrem nej ešte ďalšie štyri.

Pri jednej z nich, hneď pri ceste a potoku je postavený prístrešok so sedením, majiteľ určite nebude mať nič proti tomu, keď si tu oddýchnete.

Z Dolného Križovca sa o niečo prudším stúpaním dostaneme do Horného Križovca.

Cesta vedie cez les, Križovecký potok je hlboko pod ňou. I tu sa zachovala len jedna stará drevená chalupa, ku ktorej pribudli na mieste pôvodných nové chaty. Takmer vždy tu nájdeme niekoho z pohostinných majiteľov a to i v zime.

V lete môžeme v našej prechádzke pokračovať ďalej. Ak sa vyberieme chodníkom naľavo, dostaneme sa do **Besného**. Z bývalej osady zostala len jedna rozpadávajúca sa chalupa a malá nová chatka. Okolie zarastá burinou a trnám, rovnako ako blízky ovocný sad. Z osady prejdeme pod Tisovú či Chrcholín a odtiaľ až do dediny po žltej turistickej značke.

Ak z Horného Križovca pokračujeme chodníkom napravo cez les, dostaneme sa na Bukovec. Vofakedy sa sem chodilo na pole s dobytkom nielen z Križovca, ale aj z dediny, časť sa obrábala, dokonca na konci Bukovca v malej chalúpke bačovala Marcinisková, po smrti svojho manžela sama. To, čo nedopestovala pri chalupe, donášala na chrbte z dediny. Dnes je tu len les a po chalupe a poliach ani stopy.

Koškovec

Druhou dolinou, ktorou môžeme prejsť i v zime, je Koškovec. Dostaneme sa do nej, ak pokračujeme po ceste z Podhúboče. Na začiatku doliny cesta vedie vysoko nad Koškoveckým potokom, vedľa ktorého sú zachované drevené chalupy i s hospodárskymi budovami.

Potulky po papradnianskych dolinách

Oproti nim pri ceste najdeme peknú kaplnku s prameňom vody.

I Koškovecká dolina mala svoje miestne názvy podľa rodín, ktoré tu bačovali. A tak sa pokračovaním po ceste dostaneme pod **Rumanovce**, nad nimi sú **Umrianovce**. Chalupy sa nezachovali, zostali len nové chaty. Pod cestou, hneď vedľa potoka je pekná, zastrešená studnička s dobrou pitnou vodou.

Cesta vedie ďalej okolo nových chát po pravej strane až do **Holienkoviec**. Pôvodné chalupy síce zostali, ale majitelia sa o ne príliš nestarajú.

Od Holienkoviec sa prvým odbočením doľava dostaneme k **Mizeríkovi** a na **Kotelnicu**, ďalšou cestou doľava do **Horných Vaškov**. Na Kotelnici i u Horných Vaškov nájdeme už len základy, prípadne múry bývalých chalúp a spustnuté, zarastené okolie.

V lete sa môžeme od Holienkoviec chodníčkom rovno cez les dostať do **Belejev** na Grúni. Kľukatý a strmý chodník nás zavedie do osady, v ktorej dnes nájdeme už len jednu drevenú a jednu kamennú (opravenú len nedávno) chalupu, zo zvyšných pôvodných zostali iba základy a múry. Osada bola v minulosti trvale osídlená, to znamená, že deti museli odtiaľ chodiť do školy i v zime, takže by to nemal byť problém ani pre nás teraz.

Ak chceme pokračovať ďalej, strmým výstupom hore po ceste sa dostaneme na Kykuľu a modrú turistickú značku a po nej až na Javorníky, alebo sa môžeme vrátiť peknou cestičkou napravo na Háj a do dediny.

Z Podhúboče sa dostaneme i do ďalšej, menšej doliny a osady **Malé**, ak hneď pri posledných domoch odbočíme cestou doľava hore. Niektoré pôvodné chalupy sú už opustené a pomaly sa rozpadávajú, ale nájdeme tu i opravené, ktoré majitelia navštevujú. V doline k nim pribudli nové chaty.

A NEZABUDNITE!

Igelitky, PET fľaše a konzervy do prírody nepatria!

**Zákon č. 582/2004
o miestnych daniach
a miestnom poplatku za
komunálny odpad
a drobný stavebný odpad
má niekoľko zmien:**

- zrušilo sa oslobodenie rodinných domov na 15 rokov – tie, ktoré boli skolaudované v roku 2004
- daňové priznanie na rok 2005 sa podáva do 28. 2. 2005, daň sa vyrubí platobným výmerom do 30. 9. 2005
- a takto vyrubená daň je splatná do 15 dní od doručenia platobného výmeru
- pri predložení nového daňového priznania treba, aby majiteľ nehnuteľnosti sa dostavil na obecny úrad osobne s občianskym preukazom, listom vlastníctva na všetky nehnuteľnosti, prípadne s rozhodnutím Správy katastra v Pov. Bystrici
- treba uviesť zastavanú plochu stavieb, ich podlahovú plochu, vrátane nadzemných a podzemných podlaží
- právnické osoby a živnostníci predložia výpis z obchodného registra alebo živnostenského úradu, č. účtu a banku
- ak nebude podané daňové priznanie do termínu 28. 2. 2005, obec uloží pokutu 0,2 % z dane uvedenej v daňovom priznaní za každý omeškaný deň, najviac 10 % z dane
- ak nebude podané daňové priznanie ani po výzve správcu dane, obecny úrad uloží pokutu najmenej 200 Sk, právnickej osobe najmenej 2 000 Sk

* poplatok za psa je 100 Sk za každého psa a je splatný do 31. 1. 2005

prihlásif alebo odhlásif psa z evidencie treba do 30 dní

* poplatok za odpad – platí majiteľ domu a zároveň nahlási počet osôb, za ktoré bude platiť odpad, prípadne požiada o úľavu

* poplatok je 300 Sk na osobu a rok pri trvalom alebo prechodnom pobyte v obci

* 200 Sk na rok pre poplatníka bez pobytu v obci, ale vlastní nehnuteľnosť v obci

* poplatok je splatný do 30. 6. 2005

KRAJČÍRSTVO

Alena Balušíková
Papradno 198

Predám

Paplón, vankúš a vankúšik z ovčieho rúna na dvojposteľ – nové, za 5000 Sk. Adresa v redakcii.

Sadzobník poplatkov pre rok 2005

Za pracovné úkony, vykonávané Obecným úradom Papradno

1. Vyhlasovanie v miestnom rozhlase	
– za blahoželania pri rôznych výročiach	20 Sk
– najbližšia rodina bez poplatku	
– predaj tovaru, poskytovanie služieb a iné	30 Sk
2. Prenájom domu smútku	
v deň pohrabného obradu	100 Sk
nad 16 hodín	300 Sk
3. Knižnica	
– zápisný poplatok deti/rok	10 Sk
– dospelí/rok	20 Sk
Požičať si knihy môžete na 3 mesiace	
Prvá upomienka	10 Sk
Druhá upomienka	30 Sk
Tretia upomienka	50 Sk
4. Prenájom zasadacej miestnosti obecného úradu (okrem dobrovoľných zložiek v obci)	150 Sk/h
5. Fotokópie na kopírovacom stroji pre verejnosť	
A4 formát	2 Sk
6. Poplatok za bežné potvrdenia (mimo sociálnych úkonov)	20 Sk
7. Vyhotovenie nájomných zmlúv a kúpnopredajných zmlúv, kde jedna zo zmluvných strán je obec	100 Sk
8. Povolenie na rozkopanie miestnej komunikácie pri plynofikácii a vodovodnej prípojke	
– do 3 dní	50 Sk
– nad 3 dni (max. 10 dní)	150 Sk
– nad 10 dní	300 Sk
9. Prípojenie rodinného domu na televízny káblový rozvod v obci	
– jednorazový poplatok	3 100 Sk
– ročný udržiavací poplatok	200 Sk
10. Poplatok za psa	
– 100 Sk/rok	
11. Poplatok za likvidáciu komunálneho odpadu	
– za jedného obyvateľa domácnosti s trvalým alebo prechodným pobytom	300 Sk
– za rodinný dom a rodinnú chatu, bez trvalo prihláseného občana na pobyt v obci	200 Sk

Valašská kolonizácia v Javorníkoch

Josef Macourek, profesor Karlovej univerzity v Prahe, napísal knihu *Valaši v západných Karpatech v 16. a 17. storočí*. Bola vydaná v Olomouci r. 1959. V tejto knihe je zaznamenané i veľa cenných údajov o obci Papradno a jej obyvateľoch z toho obdobia.

Zaujímavý článok (zatiaľ nikde neuvverejnený), voľne spracované výpisky z tejto vedeckej publikácie napísal r. 1975 Ing. Klement Hajčík z Brvnísta. O valašskej kolonizácii na Slovensku písal aj Andrej Kavuljak a iní autori.

Valaštvo vzniklo vo východných Karpatoch vo Valašsku (dnešné Rumunsko). Bol to zvláštny spôsob chovu horských oviec a dlhosrstých kôz. Takýto spôsob chovu oviec sa šíril po horských chrbtoch a dolinách Karpát na sever. Zasiahol Sedmohradsko, Podkarpatskú Rus, Karpatský oblúk nasmeroval potom valašskú kolonizáciu na západ. Valaštvo sa šírielo cez Halič, južné Poľsko, severné Slovensko až na Oravu a odtiaľ prišlo až k nám na Kysuce a do Javorníkov. Ba pokračovali i ďalej na Moravu. Slovom začalo vo Valašsku (Rumunsku) a svoju púť skončilo na Valašsku (na Morave).

Pôvodní valasi boli Rumuni, ale postupne sa pridávali k nim sedmohradskí Maďari (Sikuli), Rusíni, Poliaci, Slováci, nakoniec i Moravia a Slezania. V menšom počte nechýbali tu ani Židia.

Valasi hoci pochádzali z rôznych etník, do Javorníkov prišli už poslovenčení a prijali do svojich radov mnoho domácich obyvateľov. A všade, kde sa usadzovali medzi pôvodným obyvateľstvom, boli v menšine. Šľachtici, majitelia pôdy im dávali určité výsady, aké nemali poddaní sedliaci a dávali im do prenájmu v horách kusy zeme o rozlohe 10 – 20 hektárov. Tam si zakladali salaše, chovali ovce, vyrábali syr, vlnu, ovčie kože.

Valašská kolonizácia v Papradne a v Brvníste začala v prvej polovici 16. storočia. Vtedy vládli na Bystrickom (Považskom) hrade

Podmanickovci. V horských dolinách Javorníkov pri prameňoch potokov sa spomínajú valašské osady Štiavnik, Papradno, Mariková, Lazy, Lysá a Lúky. Ďalšie správy o valachoch v Papradne sú už častejšie.

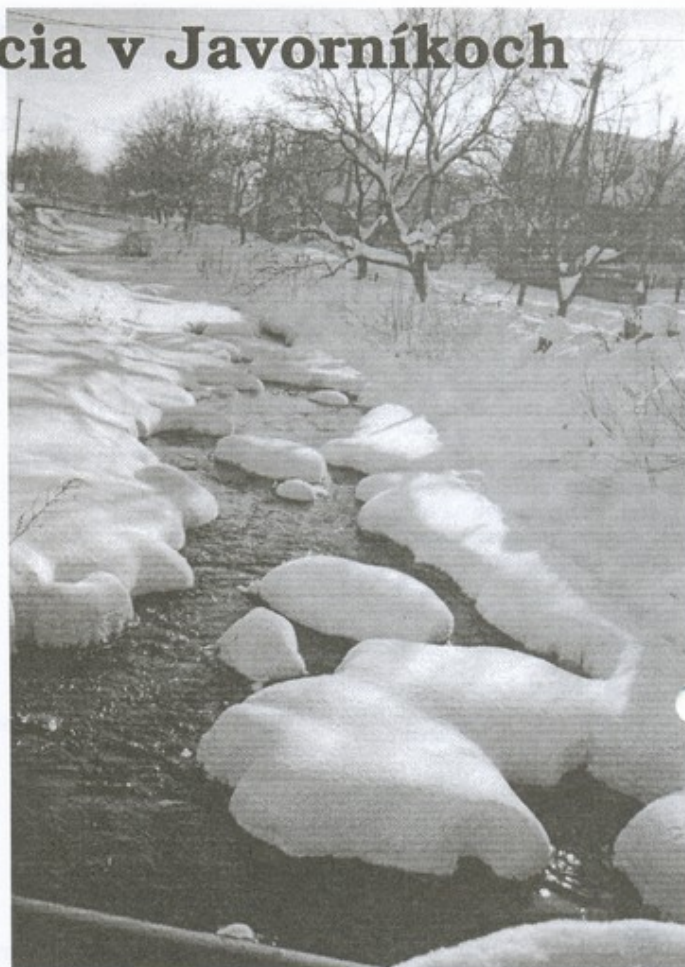
Roku 1549 správy o valachoch v okolí Považskej Bystrice sú zaznamenané v osadách Orlová, Teplica, Papradno, Mariková. Neskôr r. 1550 podľa daňovej konštrukcie sú známi Valasi v osadách Mariková, Papradno, Považská Teplá, Vrtižer, Orlové.

Roku 1550 valachov v Papradne spomína i daňový súpis Trenčianskej stolice. V jednej správe sa hovorí, že pred prvou polovicou 16. storočia boli osady založené domácim ľuďom ešte predtým, ako do nich prišli valasi. Boli to tieto osady: Rovné, Štiavnik, Papradno, Mariková, Lysá, Dubková, Lúky. To by znamenalo, že Papradno ako roľnícka osada existovala už pred rokom 1500. Prvá historická zmienka je však až z roku 1525.

Valachov v Papradne poznajú aj daňové konštrukcie z roku 1552. Daňové konštrukcie r. 1555 znova spomínajú Valachov v osadách: Papradno, Mariková, Vieska u Považskej Bystrice (?), Závada, atď.

Ďalej sa valasi v Papradne spomínajú v rokoch 1590, 1592, 1607, 1609, 1619, 1598, 1623, 1637. Roku 1554 sa v Papradne spomínajú traja portovní valasi. Zrejme to boli predkovia rodu Portáš – Portášik. Tento rod žije v Papradne dodnes.

Podľa súpisu daní na Podmanických panstve r. 1546 osada Papradno mala 9 domov. Coloni porte 3, coloni Libertinus 3 a valas-hales coloni 3. O tri roky neskôr, teda r. 1549 sa tu už uvádza 7

portových valachov. Valachov pribúdalo.

Poznáme i mená niektorých valachov z tých čias. Roku 1559 sa v Papradne spomína Otepka, Otiepka, Otepkov. Roku 1590 valach Slemenský. Tento sa odstahoval na Moravu, usadil sa vo Vsetíne.

Roku 1607 boli v Papradne Martovic, Maniak, Ivan, Roman, Matis, Šurian, Udiosan. V ďalších rokoch znova Martovic, Maniak, Ruman, Minkov, Matis, Natra, Lubenski. Neskôr tu pribudli valasi s menami Chripar, Šimanec, Štefanec, Šupo, Dyšek a mnohí ďalší.

Valašská kolonizácia v Papradne začala v dolnej časti obce a pokračovala horskými dolinami a vrchmi smerom k hrebeňu Javorníka. Najprv boli obsadené vlnami výhodnejšie miesta, neskôr i menej prístupné. Staré, dovtedy nevyužitú lesy boli v krátkej dobe zničené. Ohňom i sekerou. Valasi ich premenili na pasienky, lúky a hole. Stromy podľupovali, aby vyschli. Toho si všimla i vrchnosť a podľupovanie stromov zakázala.

Okrem trvalo usadlých valachov v Papradne bolo tu aj veľa kočovných, či polokočovných, ktorí sem utiekli z iných panstiev a vyhýbali sa poplatkom a daniam.

Mnohé usadlosti valachov nemohli ani úradu zaznamenať, lebo nemali charakter domov. Boli to často iba polozemnice

alebo budy z čečiny. Viacerí valasi bývali s valašským dobytkom pod jednou strechou prehradenou iba kolmi a vrlinami.

Valaštvo v Javorníkoch všemožne podporovali najmä Turzovci, ktorí vlastnili bytčianske panstvo. Salašnícky spôsob pestovania im prinášal veľké zisky.

A tak ako všetko, aj valasi mali svoju správu, určité povinnosti, práva a výsady a mali aj svoj valašských vojvodov, pod ktorých právomoc patrili. Valaštvo v našej obci prekvitalo niekoľko storočí. Preto nie je div, že tu bolo sídlo valašských vojvodov a že tu bytčianske panstvo ustanovilo aj valašský súd. Jediný valašský súd na celom bytčianskom panstve.

Valašská kolonizácia zanikla až po porážke Turkov vo Viedni r. 1683 a po ich vyhaní z celého Uhorska. Nastala nová kolonizácia – osídľovanie Turkami vyplienených rovín južnej časti uhorského štátu.

Habsburgovia zrušili valachom všetky privilégia a výsady. Pôvodní valasi a ich potomkovia si hľadali iné zdroje obživy. Chov oviec poklesol na minimum. Rozšíril sa chov kráv. V horách Javorníkov vzniklo mnoho kopaníc (lazov). Malé roľičky sa často obrábali iba motykami. Valašská kolonizácia sa zmenila a kolonizáciu kopaničiarsku. Tak význam a sláva valachov zanikli.

Stefan Meliš

Vianočné zamyslenia

Dajme si veľa pokoja a radosti

Rok sa s rokom zišiel a blížia sa dni, na ktoré sa tešíme celý rok. Dni vianočné – dni sviatočné. Ale dokážeme ešte v tom predvianočnom zhone registrovať, keď chceme všetko stihnúť, zaplniť špajzy, kúpiť darčeky, napiecť koláčiky, upratať, že tieto chvíle nám chcú povedať niečo iné?

Život nie je o tom, aby sme mali všetko, ale aby sme sa z toho, čo máme, vedeli tešiť. A máme toho tak veľa, len si to často nevieme alebo nechceme uvedomiť – máme mier, máme zdravie, šťastnú rodinu, pekné deti, dobrého partnera, máme kde bývať, máme prácu.

Viem, že niečo z toho nám niektorým chýba, ale sú ľudia, ktorí toho majú naozaj málo a napriek tomu sa nie len tešia zo života, ale dokážu okolo seba šíriť pokoj a radosť.

Prečo je to tak? Prečo sa Vianoce tak veľmi zhmotnili? Kde ostal Boh v tom zhone?

Tých otázok je oveľa viac, len odpovede nehľadáme.

Idú Vianoce a s nimi aj viac času. Možno miesto jedného-dvoch filmov by stálo za to skúsiť pohľadať v sebe odpovede na naše otázky.

A tiež dať darček „pod stromček“ aj niekomu, komu ho nemá kto dať. Nič tak nehreje na srdci ako rozdávanie pokoja a radosti. Prajem vám, aby ste boli bohatí darcovia.

RECEPTY

Kokosové strojčekové keksy

600 g hladkej múky, 200 g práškového cukru, 250 g kokosovej múčky, 250 g masla, 2 vajcia, troška soli, 1 lyžica rumu alebo mlieka, 1 vanilkový cukor.

Všetko spolu zmiesime a na mäsovom mlynčeku s ozdobnou hviezdou vytlačíme rôzne tvary. Na slabo vymastenom plechu upečieme do ružova. Vychladnuté posypeme práškovým cukrom, v ktorom sme rozmiešali vanilkový cukor.

Kolieska s orechovou plnkou

300 g hladkej múky, 200 g masla, 100 g práškového cukru, 1 vajce, troška soli, 1 vanilkový cukor.

Vypracujeme cesto, na múkou posypanej doske rozvalkáme a vykrajujeme kolieska.

Upečené a vychladnuté spájame lekvárom a plnkou, pospájané polejeme čokoládovou polevou.

Plnka: 10 dkg pomletých orechov, 2 lyžice rumu, 6 dkg práškového cukru, 1 balíček vanilkového cukru a 2 lyžice vody.

Vodu, vanilkový a práškový cukor dáme zovrieť. Pridáme orechy, zamiešame a necháme vychladnúť, nakoniec pridáme rum.

Vanilkové rožky

150 g práškového cukru, 250 g masla, 100 g mletých orechov, 350 g hladkej múky, 1 vajce, 1 vanilkový cukor.

Vypracujeme cesto a necháme na chladnom mieste 2 hod. odpočinúť. Formujeme rožky a upečieme na čistom plechu. Upečené obalujeme v práškovom a vanilkovom cukre.

Kokosové srdiečka

240 g hladkej múky, 80 g práškového cukru, 150 g masla, 1 vajce, 1 vanilkový cukor.

Najprv premiešame maslo s cukrom a vajcom, potom pridáme vanilkový cukor a nakoniec hladkú múku. Cesto vymiesime, necháme v chlade odpočinúť dve hodiny a potom ho rozvalkáme na 3 mm hrubý plát a vykrajujeme srdiečka.

Plnka: 180 g kryštálového cukru, 100 g strúhaného kokosu, 200 ml mlieka, 50 g medu, 100 ml likéru Malibu, piškótové omrvinky.

Uvaríme mlieko, pridáme kokos, cukor a med a ešte krátko povaríme. Necháme vychladnúť, dochutíme likérom a zahustíme piškótovými omrvinkami na polotuhú zmes.

Zlepené srdiečka polejeme čokoládovou polevou a ozdobíme plátovým kokosom.

BETLEHEMSKÝ VLK

Kedysi dávno žil neďaleko Betlehema vlk. Pastieri sa ho veľmi báli a celé noci prebdeli, aby si zachránili stáda. Stále bol niekto na stráž, takže vlkovi vždy zuby klepli naprázdno a odchádzal hladný a rozzúrený.

V jednej čudesnej noci zrazu zažiarilo svetlo, plné nádherných zvukov. To spievali anjeli. Narodilo sa dieťaťko, ružový bacuľko, také škvrňa.

Vlk sa čudoval, keď sa títo drsní chlapi rozbehli pozrieť na dieťa.

„Taký poplach pre jedno ľudské šteňa“, hovoril si vlk. Ale zvedavosť je zvedavosť a hlad je hlad a tak sa za nimi opatrne vydal. Keď videl, že vošli do mašťaľky, zastavil sa a skryl sa do tieňa.

Pastieri niesli dary. Pozdravili muža a ženu, úctivo sa poklonili dieťaťu a potom odišli. Muž i žena, unavení z cesty a z toho, čo všetko prežili, zaspali.

Prešibaný vlk vkázol do mašťaľky. Nik si ho nevšimol. Iba to dieťa. Otvorilo dokorán oči, prezeralo si dlhý ňucháč, ktorý sa k nemu pomaly približoval a oči ako dve privreté štrbinky. V polootvorenej papuli čakali ostré zuby a hladný jazyk. Nezдалo sa, že by sa ho dieťa bolo bálo.

„To by bol zákusok“, myslel si vlk. Jeho teplý dych ovanul dieťa. Vlk napál svaly a pripravoval sa skočiť na útlu korist.

V tej chvíli mu dieťa malou rúčkou, jemne ako nežný kvietok, pohladilo ňucháč. Prvýkrát v živote mu niekto pohladil naježenú a strapatú sršť a hlasom, aký vlk ešte nikdy nepočul, mu dieťa povedalo: „Vlk, mám ťa rád.“

A tu sa v tmavej betlehemskej mašťaľke stalo čosi neveriteľné. Vlčí kožuch sa roztrhol a padol na zem ako staré ošúchané rúcho. Namiesto vlka tu stál človek. Skutočný človek z mäsa a kostí. Padol na kolená, pobožkal dieťaťu rúčky a ticho sa modlil.

Človek, ktorý bol doteraz vlkom, vyšiel z mašťaľky so vztýčenou hlavou a vydal sa do sveta hlásať všetkým: „Narodilo sa božské dieťa, ktoré vám môže priniesť skutočnú slobodu. Mesiáš je už tu! Mesiáš vás premení!“

Božím plánom bolo premeniť tvory obyčajnou láskou. U dravých zvierat to možno ide ...

(Bruno Ferrero)

V tieto krásne sviatočné vianočné dni, keď si do kostola nájdú cestu i tí, ktorí nato nemali cez rok čas, možno si niektorí položia otázku, ako to bolo v dávnej minulosti.

Veru, pre našich predkov nebolo samozrejmosťou ísť sa pomodliť do kostola, ani na Vianoce a to z jednoduchého dôvodu – v Papradne kostol nebol.

Tí, ktorí čítali Melišove povesti, v jednej z nich (Gáborka) píše o tom, ako sedliak-drevorubač z Komiátneho musel svoje novonarodené dieťa ísť krstiť až do Jasenice, kde bol najbližší kostol.

Rímsko-katolícky farský úrad v Papradne bol zriadený v roku 1734. Dovtedy Papradno patrilo do Rímsko-kat. farnosti Jasenica. Starý drevený kostolík (postavený okolo roku 1700) v strede starého cintorína a spomína sa v roku 1766, zhorel.

V roku 1792, za feudálneho panstva grófa Esterházyho, bol postavený nový, v neskorom barokovom slohu. Na jeho výstavbe sa zúčastňovali všetci farníci Papradna a Brvništa. Tehly dovážali, ale aj na chrbte nosili až z Bytče.

Od vzniku Rímsko-kat. farského úradu v Papradne v roku 1734 sú tu vedené aj cirkevné matriky – rodná, sobášna a úmrtná. Pred týmto rokom na Rímsko-kat. farskom úrade v Jasenici.

Nový kostol sa stal dominantnou stavbou v obci Jeho strecha bola pôvodne šindľová, už v roku 1922 musel byť opravený a v roku 1931 pokrytý eternitom. Terajšia obrazová maľba je z roku 1928. Na kamennú diažbu bola v roku 1943 daná mramorová, v roku 1952 dostal nové dubové lavice. V roku 1950 bol demontovaný a odpredaný starý organ a inštalovaný nový, trojmanuálový 56-registrový, nádherný chrámový organ. V roku 1977 bola eternitová krytina vymenená za plechovú.

Na hlavnom oltári je socha sv. Ondreja, patróna kostola, po stranách sú sochy sv. Jozefa a sv. Františka Assiského, ktoré v roku 1974 pri výmaľovke kostola nahradili pôvodné sochy sv. Štefana Kráľa a sv. Imricha. Krsiteľnica je z 18. storočia, neskorobaroková, obraz sv. Ondreja – apoštola je z dreveného kostolíka, bol rekonštruovaný a v roku 2001 opätovne slávnostne vysvätený. Bočný oltár vľavo, so sochou Panny Márie Lurdskej je barokový z roku 1728 s rokokovou úpravou, oltár vpravo so sochou Najsvätejšieho Srdca Ježišovho je barokový z konca 18. storočia. Pod chórom je socha Sedembolestnej Panny Márie.

Na veži je súbor šiestich, tónovo zladených zvonov - zvon sv. Ondrej umieráčik z roku 1711 zo starého dreveného kostolíka, sv. Ondrej a sv. Cyril a Metod od roku 1921, Ján XXIII. od roku 1964, Pax od roku 1966 a sv. Peter a Pavol od roku 1971. Pôvod-

né zvony boli v roku 1916 sňaté z veže kostola a odvezené pre vojenské účely, zostal len zvon sv. Ondrej.

Od roku 1931 sú na veži hodiny. Pred kostolom je socha sv. Jána Nepomuckého z polovice 18. storočia.

Stará kamenná farská budova bola v roku 1980 doplnená novou stavbou. Správcami rímsko-kat. fary v Papradne boli v rokoch:

1734 – 1735	František Ripňanský
1735 – 1738	Martin Ujhely
1738 – 1743	Štefan Jozef Lauro
1744 – 1745	Juraj Radošiny
1745	Ján Rozboril
1745 – 1758	Anton Liptay
1758 – 1759	Štefan Skladanovič
1759 – 1773	Jozef Lovaszy
1773 – 1788	Štefan Schutz
1788 – 1797	Ján Sádecký
1797 – 1800	Jozef Otrokóczy
1800 – 1812	Andrej Bazilides
1812 – 1838	Ján Marciš
1838 – 1841	Ján Lacko
1841 – 1848	František Xaber Geben
1848 – 1855	Ján Uszik
1855 – 1897	Ján Loha
1898 – 1924	Ignác Mendl
1924 – 1931	Ján Šmotlák
1931 – 1936	Milan Ján Jurenka
1936 – 1940	Michal Borčín
1940 – 1993	Ján Gašinec
1993 – 1997	Alexander Staník
od 1997	Peter Klech

V marci r. 1733 pôsobil na papradnianskej fare františkán Hugolín G a v l o v i č, ktorý napísal okrem iných diel aj cyklus poučných básní „Valašská škola mravov stodola“. Skúsenosti čerpal zrejme i z valašského prostredia Papradna.

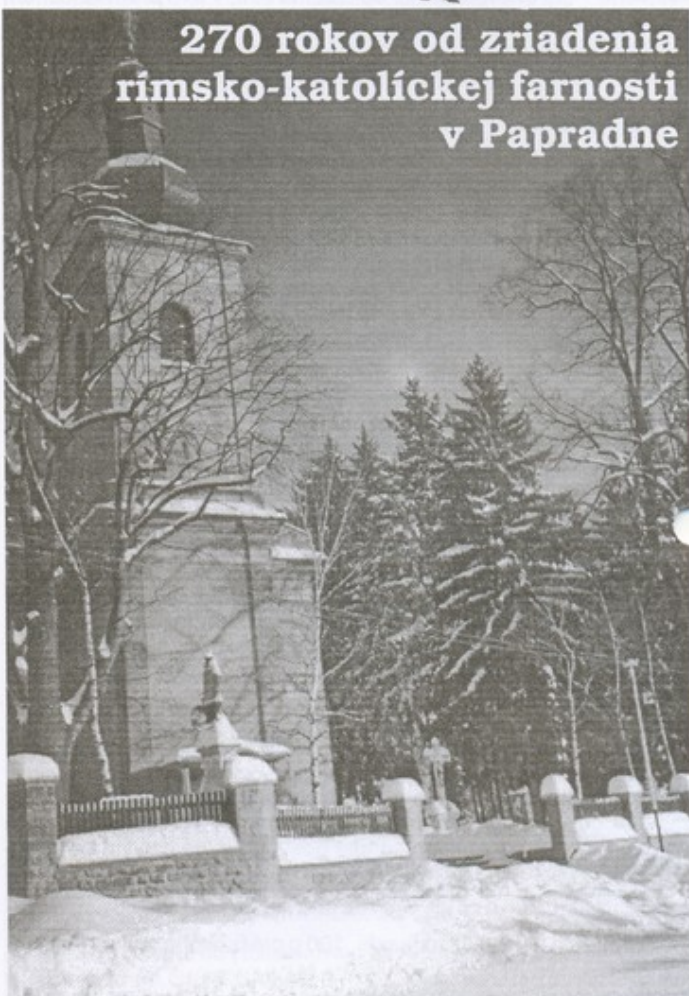
Obecný cintorín bol rozšírený a v r. 1966 oplotený, druhýkrát sa rozširoval smerom do farskej záhrady a zároveň sa robilo nové oplotenie celého cintorína. Pri vchode sa v pravom rohu nachádzala márnica (blianiky), od roku 1993 slúži nový dom smútku.

Papradno malo i židovský cintorín. Nachádzal sa v svahu naľavo od mosta na Košiaroch. Bol oplotený kamenným múrikom so šindľovou striedkou. Schátral a okolo r. 1930-1935 zanikol. Spravoval ho Rabinát Bytča. Dnes je toto miesto zarastené burinou a krovím, z bývalého cintorína sa nezachovalo nič.

Z kroniky obce Papradno

270 rokov od zriadenia rímsko-katolíckej farnosti v Papradne

Pastoračné centrum pozýva

V sobotu 4.12.2004 bolo znovuotvorené farské pastoračné centrum. V jeho priestoroch bude dostatok možností na oddychové, ale aj zmysluplné využitie sobotňajšieho popoludnia.

A čo ponúkame:

- možnosť zahrať si stolný tenis
- najväčšia miestnosť sa bude využívať na klubovú činnosť - hry, súťaže, šachy, hru na gitare. A tiež rôzne aktivity pre šikovné ruky z papiera, látok a pod.
- v ponuke je tiež biblický krúžok

Centrum budú mať na starosti vždy animátori, ktorí budú s deťmi vykonávať činnosti a tiež usmerňovať ich správanie.

Biblický krúžok budú viesť naši kňazi.

Centrum je určené hlavne pre deti a mládež, ale privítame aj starších. Tí si budú môcť nie len pripomenúť detstvo, ale budeme radi ak ukážu deťom niečo zaujímavé a obohatia našu činnosť.

Centrum bude otvorené každú sobotu od 13. do 15. hodiny v zimnom období.

Informácie o plánovanej činnosti budú v skrinke pri vstupe do centra a tiež v základnej škole.

Želám všetkým záujemcom veľa zaujímavých zážitkov, nových vedomostí a zábavy.

Maríkovská vojna

Veru je Papradno,
veliká dedina
kolom dookola
vrškami hradená.

A samo Papradno,
Cisára si chová,
že to nedokáže
ani Maríková.

Minister oznámil
Cisárovi hrúzu:
že im Maríková
chystá večnú skazu.

Tu cisár nariadil,
svojmu Ministrovi,
aby to oznámil,
ihneď Trubákovi.

Keď to Trubák začul,
keď začal trúbiť,
papradňanské vojsko
musíme ozbrojiť.

Husárik, Vojáčik,
do zbrane skákali,
krpce a dreváky
na nohy strkali.

Zvedel to Zakakan,
viac ani nečakal
k Seríkovi bežal,
Poprdáľa zvolal ...

Volajte Zasranú,
Kavku, Flintu, Vranu,
aby sme už mali,
tú vojnu vyhranú.

Veliteľ Pičurík,
ten popredku letel,
od hranice,
dál sa aj o krpce.

Prdzík strieľal z dela,
Serík z mašinkvéra.
Lapacík z lietadla,
Zasralík len vedľa.

Chuchmák aj s Trulíkom,
tí sú účtovnými.
Šaržík s Kompaníkom,
vládnú nad nimi.

A Kabo na stráži,
Kocúr ho tam stráži,
Burmek k nemu beží,
Dávid tam už leží.

A jedna nešťastná,
maríkovská rana,
zabila v boji,
nášho Umriana.

Šuko, Koko, Birdáš,
Čert a tiež Bohovec,
mali z toho strachu,
kedy bude koniec.

Smrcák sa napálil,
kosu si nabrúsil,
a na Západliskách
Maríkovcov dusil.

Kaplán aj s farárom
tam pod chotárom,
ranených nechali,
mŕtvych spovedali.

Kopšík s Hromadíkom,
zákopy kopali,
Obušek, Motyčiek,
tí im pomáhali.

Myslivec s Jágrikom,
vzali hámerlesky,
a tak tam strieľali,
až také plesky.

Prišla aj Oborka,
vzala Oriáša,
a káj oni išli,
tam ostala kaša.

Veliteľ Kaprálik,
ten sa veľmi mračí,
že sú v jeho družstve
všetko samí „gáči“.

Janigáč, Franigáč,
Jožigáč, Jurigáč,
Pavligáč, Matingáč
A posledný Pagáč.

Hrnčík minéz varí,
Pečko rezne smaží,
Cibuľa, Salácik,
ten im to zapraží.

Minister s Cisárom,
dával sa z Dúbravy,
keď na Chrcholínca
bol ten boj krvavý.

Maríkovci hnali,
naše vojsko nadol
Lapínek s Lapčíkom,
aj Pado tam padol.

Kozík a Koníčko,
Jeleň a Baranec,
začali tam robiť
strašný harmatanec.

Nepriateľ útočil
z vrchu Chrcholínca,
začal postupovať,
dolu do Križovca.

Papradňanské vojsko
hybaj všetko v nohy ...
No Cisár povolal
do zbrane zálohy.

Kokocík, Bosorík,
dali sa do behu,
tam hore cez chotár,
zdola od Zábrehu.

Putaj, Muchaj, Hocmaj,
Hajdúšik, Sekúrka,
všetci Maríkovcov
bili ako Turka.

Bol by ten boj býval,
ktovie ako dlhý,
lebo Maríkovci,
chceli zabrať Luhy.

Keď Cisár uvidel,
tú paniku veľkú,
povolal do boja
Pánbožka, Anjelku.

Maríkovské vojsko
Kapitánik viedol,
keď týchto dvoch videl
hneď celý zbledol.

Zatrúbil na ústup,
strhli sa tam zmatky,
maríkovské vojsko
letelo naspiatky.

A tým sa skončila
tá ukrutná mefa.
Moc bolo posraných.
Aj ranených vefa.

autor Štefan Meliš

Zo sveta

„Chlapci,“ hovorí náčelník banditov, „najprv rabovať, zobrať všetky cenné veci – a len potom sa budú znásilňovať ženy.“

Jeden z bandy, doteraz neskúsený a málo ostrieľaný mladík sa ozval:

„Šéfe – nestačilo by to rabovanie?“

Tu sa ozval z okienka hlas staršej slečny:

„Mládenče, vy mlčte, vy tu nemáte čo nariadovať – čo váš šéf povie, to platí!“

George Bernard Shaw bol na premiére svojej novej hry. Mala veľký úspech. Po predstavení, keď obecenstvo vyvolávalo jeho meno, zjavil sa Shaw pred oponou. Privítali ho ešte silnejším potleskom. Iba jeden muž z balkóna volal:

„Bola to veľmi zlá hra!“

Shaw to začul. S úsmevom povedal:

„Priateľu, celkom s vami súhlasím. Ale – dodal a ukázal na tleskajúce obecenstvo, čo z môžeme proti toľkým?“

TO nie je to isté

Vyšibaná a prešibaná.

Vyspaná a prespaná.

Prefiknutá a prefíkaná.

Vyzimená a vyzimovaná.

Opálená a napálená.

ODPOČUŤE v Papradne

★ Mať pošle svojho malého syna do krčmy pre muža, ktorý je tam už od rána. Tomu sa ale veľmi nechce, posadí syna ku stolu a objedná aj jemu a potom ešte raz. Domov príde až večer. Na druhý deň je im obom strašne zle. Asi za dva týždne sa pýta syn otca: „Tato, a kedy nám bude zas tak zle?“

★ V jednom dome varia chlapi suroviak. Každý ho okoštvá, ale stále sa nevedia dohodnúť, aký je. Opýtajú sa teda malého Janka. Ten ho tiež oprobuje, zamračí sa a povie: „Chlapi, nezdá sa vám že je trochu slabý?“

★ Jeden Kržľan sa vráti z dvojmesačnej brigády v Čechách domov a začne lamentovať: „Takovýhle kopce, ja tu snad ani bydlieť nebudu.“

★ Na ihrisku v Papradne, počas futbalového zápasu rozhodca

odpíska a zakričí: „Ofsajd!“ Jeden z fanúšikov sa rozčúli: „Jaký ofsajd, náš Miľan to bol, šak som to vidzel.“

★ Miško príde domov zo školy. Nestačí sa ani najesť a už dostáva príkazy od otca:

„Choj na pole s kravú pod Chrcholín a vezmi si aj motyku, dookopávaš zemáky, čo sme nescihli dopolodňa. A nezabudni si zebrať knižky na učenie!“

★ Fero sa ponáhľa po ceste, pred sebou tlačí káru a na pleci má kosu. Pred obchodom popíjajú nezamestnaní pivo. Jeden z nich sa ho pýta: „Kam sa tak náhliš?“

„Ale, mám toľko roboty, čo ani neviem, či to všetko scihnem.“

„Ja mám času dosť, jak chceš, dám ci aj dve hodziny, ponúka sa mu.“

★ Jedna žena z Podžiaru odišla na kopanie až na Liptov. Doma zostal len muž a dvaja synovia. Keď sa neskoro na jeseň vrátila domov, našla všetko hore nohami a nepripustenú kozu. Hrozne sa preto nahnevala: „Pane Bože, traja chlapi v dome a koza nena-honená.“

★ Janovi sa narodí syn. Dva dni pred krstom sa v krčme pri poháriku radí s budúcom kmotrom: „Počúvaj, nemali by sme ísc aj na spovedz?“

„A čo si, hádam len nebudzeme sami na seba kydac.“

★ Jožo s kmotrovcami nesie z bačova na krst svoje, už desiate dieťa. Asi jeden kilometer od dediny začne malé plakať a keďže ho nemôžu utíšiť, zastavia, že sa naň pozrú.

A vtedy kmotor zhíkne: „Jožo, vedz ty si zbral toho lonščiaka!“

★ Na výstavke poľnohospodárskych plodín v kultúrnom dome Papradno si chlapi doberajú majiteľku krásnej, veľkej, vystavovanej cibule: „Hanka, priznaj sa, že si si hu donesla z brigády!“

★ Mišo rúbe celý deň drevo. Večer, smädný a unavený ide do krčmy na pivo. Do RAJA príde zadychčaný, špinavý a celý mokrý.

„Odkeľže ty idzeš?“ pýtajú sa ho. „Z papradňanského fitneska.“

★ Zomrie vážny človek. A keďže mal mnoho priateľov aj veľkú rodinu, na pohreb mu príde skoro celé Papradno.

Jedna stará babka si povzdychne: „Ten sa vedzel narodzie, jaký pekný pohreb mu vystrojili.“

Slané štvorčky

Cesto: 250 g polohrubej múky, pol balíčka prášku do pečiva, soľ, mleté čierne korenie, 125 g margarínu, 1 vajce a 1 žltok, šťava z polovičky citróna.

Plnka: 125 g tvarohu, 80 g plesňového syra Niva, lyžica kyslej smotany, lyžica horčice, soľ, mleté čierne korenie.

Na potieranie 1 žltok, na posypanie mak, strúhaný syr (eidam), soľ, paprika.

Múku premiešame so soľou, korením a práškom do pečiva. Pridáme margarín, vajce, žltok a šťavu z citróna. Dobře vypracované cesto odložíme na 30 minút do chladna. Cesto vyvalkáme na hrúbku 3 milimetrov. Vyvalkané cesto pokrájame radielkom na štvorce 5 x 5 cm. Polovičku štvorcov potrieme žltkom, posypeme soľou, makom, strúhaným syrom a štipkou papriky. Všetky štvorce potom upečieme do ružova na plechu v rúre. Tvaroh a plesňový syr prepasírujeme (roztlačíme), pridáme smotanu, horčicu, soľ a mleté čierne korenie a dobre vypracujeme. Plnkou pospájame dvojice upečených štvorcov, naspodok dáme neposypaný. Podávame k vínu alebo pivu.

Oškvarkové tyčinky

250 g plohruubej múky, 200 g škvariet, 2 dl mlieka, 20 g droždia, 2 vajcia, mleté čierne korenie, soľ.

Do preosiatej múky pridáme zomleté škvarky a v mlieku rozmiešame droždie, žltok, mleté čierne korenie a vypracujeme polotuhé cesto. Na pomúčenej doske ho necháme prikryté vykysnúť, potom ho vyvalkáme do obdĺžnika a trikrát zložíme na seba. Hotové vyvalkáme na hrúbku 1 cm a radielkom pokrájame na tyčinky. Potrieme rozšľahaným vajcom, posypeme soľou, uložíme na pekáč a upečieme.

S úsmevom

* Na políciu príde cigánka Arana oznámiť, že ju znásilnili.

„A to ste sa nebránila alebo aspoň nekričala o pomoc?“

„Načo, pomyslela som si, len si znásilňujtie, veď naše súdy sú spravodlivé.“

* *Jano sa ožení. O týždeň sa stretne s kamarátmi v krčme. „Počúvaj a aká je tá tvoja žena v posteli?“*

„A čo ja viem, niektorí vravia že dobrá, iní že nanič.“

* Manželia Novákovci sa rozvádajú. Pri rozvodovom konaní, keď pán Novák ako príčinu rozvodu uvedie, že mu žena nevyhovuje v posteli, ozve sa v súdnej sieni: „To je ale drzosť, všetkým vyhovuje, len jemu nie.“

* *Deti zo škôlky idú na prechádzku do lesa. Neďaleko uvidia zaparkované auto. Zvedavý Móričko k nemu beží, ale o chvíľku sa sklamaný vracia. Učiteľka sa ho pýta: „No Móričko, čo si tam videl?“*

„Ale nič pani učiteľka, len to, čo naša babka dávno hovorila. Holá riť, ale auto musia mať.“

* Na hodine hudobnej výchovy káže učiteľ deťom menovať hudobné nástroje, ktoré poznajú. Keď už všetky pospomínajú, opýta sa ich, či poznajú aj tento: „Je to čierne, okrúhle a v prostriedku má diery.“

Deti nevedeli a tak im kázal porozmýšľať o ňom doma. Príde Miško zo školy a pýta sa mamy, či by ona nevedela, čo to je.

Tá sa hrozne nahnevá, začne nadváť a beží za pánom farárom požalovať, čo sa deti v škole učia. Pán farár sa nahnevá tiež a slúbi, že sa o tom dozvie celá dedina. V nedeľu na kázni sa obráti k farníkom a pýta sa: „Drahí veriaci, viete čo je to? Čierne, okrúhle a v prostriedku diera?“

Takéto nemravné otázky dáva pán učiteľ nevinným deťom v škole.“ Pod kazateľnicou stojí starý mládenec Jano a snaží sa pánu farárovi našepkať: „Gramoplatňa, gramoplatňa.“ Ale pán farár ho zahriakne: „Jano, ty čuší, veď ty si holú ženu ešte ani nevidel!“

